

מערכת השקייה, ד"ו'

מסר מרכזי: פתיחת חודש חיבורים. נמשיך ונעמיק את ההיכרות שלנו מתוך הסתכלות על האחר; נחפש את החזקות של חברינו לקבוצה, נעסוק במים ובחיבורים בינינו. כמו החיבורים בין חברי הקבוצה נסתכל על חיבורי הצינורות שמספקים מים לערוגות בחווה. החניכים בפעילות יתנסו בלימוד ראשון על יצירה משותפת וגם במעשה משותף ויחד נקים טפטפות ראשונות בחווה לקראת אירועי השתילה.

דגשים למדריך:

- שימו לב להכנה מוקדמת של העזרים והציוד הנדרש כמפורט מטה
- הדגישו לחניכות, טרם הפעולה, להגיע עם בגדי עבודה, נעלים סגורות, כובע ובקבוק מים
- הקפידו לעבור על נהלי בטיחות בתחילת הפעולה: במיוחד על שמירה על בטיחות בפעילות הקמת הטפטפות
- זו פעילות שעלולה לארוך זמן ארוך יותר מהכתוב כי היא דורשת בתוכה עבודה. היו מוכנים לכך

מרחב בטוח:

- את מרוץ המים הקפידו לערוך על אדמה, ולא באזור מרוצף כדי להימנע מהחלקות ונפילות
- חיפוש אבנים יעשה בזהירות ובהתבוננות באדמה וביצורים החולקים איתנו את המרחב
- הקפידו על זהירות בתהליך העבודה על הטפטפות; הליכה זהירה בערוגות, יצירת חורים בצינור בליווי המדריכה, שימוש בחוטי הברזל בעדינות ובתשומת לב ועבודה זהירה ואיטית

מילים מרכזיות: לרוץ, להעביר, לכתוב, לחבר, לחפש, לחזק, ללמוד, ליצור, לטפטף, להניח, להקים.

מהלך:

משחק פתיחה- מרוץ מים (10 דקות)

נחלק את הקבוצה לשני צוותים. כל צוות צריך להעביר דלי מים, מדלי שנמצא בקצה אחד, אל דלי שנמצא בקצה השני, זאת בעזרת ספוג (אפשר גם לקחת בקבוק משומש, לחתוך אותו לצורת כוס, ולעשות בתחתית מספר חורים). על כל דלי נסמן קו עליון אליו המים יצטרכו להגיע. הקבוצה הראשונה שמצליחה למלא את הדלי עד לקו הסימון- מנצחת.

חלק א': מערכת חיבורים (25 דקות)

מטרה- נדגים את החיבורים שיש בקבוצה שלנו ונייצר מהם מערכת פעילה

1. מערכת חיבורים (15 דקות)

כל חניכה מקבל גליל נייר טואלט/גליל נייר מגבת. כל חניכה תרשום בצד ימין של הגליל- תכונה שהיא חושבת שיש לה והיא חזקה בה, ובצד השמאלי של הגליל- תכונה שהיא רואה אצל חבר שלה והיא חושבת שהיא חזקה אצלו. לאחר מספר דקות נתכנס ונבקש מהחניכה הראשונה להציג את הגליל שלה. חניך אחר במעגל שרשם תכונה דומה/זהה לאחת התכונות שהראשונה כתבה, יתחבר עם הגליל שלו לגליל שלה, בעזרת מסקנטייפ שקוף, ויציג גם את הגליל שלו. וכך הלאה.

למעשה, באופן זה נייצר גליל ארוך מאוד שמורכב מכל הגלילים של חברי הקבוצה.

אופציה ב -

כל חניך מקבל קרש מלבני מעץ אשר מחולק בקו לשני חלקים שווים. בחלק אחד יכתוב החניך תכונה חזקה אשר מאפיינת אותו, ובחלק השני יכתוב תכונה אשר אותה הוא מעריך אצל אחד החניכים האחרים בקבוצה. לאחר כמה דקות, כשכולם סיימו, נתאסף למעגל ונבקש מאחד החניכים להציג את הקרש עליו כתב ולהניחו על הקרקע. אחריו יגיע חניך אחר אשר כתב תכונה דומה/זהה וכך עד אחרון החניכים.

2. משימה קבוצתית (10 דקות)

נכין בשטח עיגול קטן בעזרת סימון על האדמה ונבקש מכל חניך לאסוף אבן קטנה. על החניכים, בעזרת הגליל שיצרו, להעביר את כל האבנים הקטנות שאספו, למרכז המעגל שסימנו.

נסכם את חלק זה:

בפעילות הזו יצרנו מערכת שמורכבת מקווי האופי שלנו, של חברי הקבוצה. בחיבור עדין, בין גליל לגליל, על סמך חיבור ערכי (התכונות הזהות), יצרנו כלי שמצליח להעביר דבר מסוים מנקודה א' לנקודה ב'. החיבור בינינו, בין חברי הקבוצה, יש בכוחו לייצר דבר במציאות שלנו; עלינו לאחד את החוזקות שלנו, להכיר את החוזקות אחד של השני ולחזק גם אותם, וככה, בעזרת שילוב של כלל החוזקות בקבוצה- לייצר שינוי במציאות סביבנו, בחווה שלנו, בסביבה וכו'.

חלק ב': לימוד- חיבור ויצירה (15 דקות)

מטרה- נתנסה לראשונה בלימוד ונבין כיצד ניתן לחזק את החיבורים בקבוצה

3. נקרא יחד את הקטע הבא:

"אין בעולם כוח אשר יקשר אנשים זה אל זה
כיצירה המשותפת."

משום שאין כוח אשר יחיה את האדם,
אשר יחדש אותו,
ככוח היצירה"

א"ד גורדון, מתוך: מכתבים לגולה: מכתב רביעי

נספר לחניכים שמי שכתב את הקטע שקראנו הוא אהרן דוד גורדון שחי בשנים 1856-1922. גורדון היה חלוץ ופועל חקלאי, הוגה ומורה-דרך לחלוצים ולחלוצות בתקופת העלייה השנייה והעלייה השלישית.

נשאל את החניכים:

- מה לדעתכם זו יצירה? מה אתם אוהבים ליצור?
- האם אתם יוצרים לבד, יחד עם המשפחה, יחד עם חברים?
- מה נעים ביצירה עם אנשים נוספים, ביצירה המשותפת?
- אתם מרגישים שיש בחווה מקום ליצירה?
- מה אנחנו יוצרים בחווה? איך זה נראה? (ביחד, לחוד, חלוקת משימות וכו')
- כשאנחנו יוצרים פינה מסוימת, יחד, בחווה- מה זה גורם לכם להרגיש? (אחריות, שייכות, גאווה)

נסכם את החלק הזה ונסביר; החווה שלנו נבנית על ידינו, כי היא שלנו, עבורנו ועבור הקהילה שלנו. בחווה יש לנו מקומות והזדמנויות רבות ליצירה משותפת. כשאנחנו יוצרים אנחנו חשים אחריות על הדבר, אנחנו מרגישים שייכים לחווה כי אנחנו מייצרים אותה ובונים אותה. מה שאנחנו נעשה- זה מה שיהיה בחווה. לכן, יש לכם מקום כאן ליצור, להציע ולתכנן. היום נתנסה ביצירה הראשונה בשנה- בניית טפטפות.

חלק ג': המעשה- הקמת טפטפות (40 דקות)

מטרה- ניצור את מערך הטפטפות בערוגות החווה

4. למידת השיטה ומעשה (35 דקות)

נציג לחניכים את הכלים והחומרים בהם נשתמש, נביט בחלקה בה נכין את הטפטפות ונסביר את תהליך העבודה. ניתן לעבוד בשלבים; להסביר את השלב הראשון, לבצע אותו ואז להמשיך לשלב השני. או להסביר תחילה את כלל התהליך ואז להתחיל בעשייה.

תהליך העבודה:

- תחילה נספור את חורי השתילה המיועדים בחווה.
- כל ערוגה תקבל צינור טפטוף עצמאי; שימו לב בהתאם לזמן להתחיל עם ערוגה אחת ואז להתרחב. (בדרך כלל מדובר בצינור טפטוף 16 מ"מ בצבע חום עם חורים כל 30 או 50 או 100 ס"מ)
- נקבע באיזו ערוגה נציב את הצינור ונסביר לחניכים שכל שתיל זקוק למרווח אחר-נשאל את החניכים- למה לדעתכם זה ככה? ניתן לחניכים לחשוב ואז נסביר: כדי שהצמח יתפתח כמו שצריך ויגדל בצורה מיטבית עד בשלות עלינו לעזור לו להימנע ממלחמות עם צמחים צמודים על אותם המקורות. ולכן- שתילה במרווחים עוזרת לצמח להתמקם ולצרוך את המקורות שהוא זקוק להם.
- נסביר שכל צמח זקוק למרווח אחר ועלינו לבדוק זאת. החליטו על המרווח לפי הפירוט המצורף בנספחים.
- לאחר שהבנו את המרחקים בין כל חור ואת כמות החורים בסה"כ- נייצר את המרווחים והחורים על הצינור- בזהירות.
- נמקם את צינור הטפטפות בערוגה
- לאחר מכן, נכופף את קצה הצינור בקצה הערוגה ונסגור עם סופית (אזיקון/ חוט ברזל/סופית ייעודית) כדי שהמים לא יצאו
- נייצב את הצינורות עצמם באמצעות יתדות כדי שהצינור לא יזוז והצמח יקבל תמיד השקיה

סיכום:

חשוב לאחר שסיימנו את העבודה, לרכז את החניכים לסיכום החוויה ועיבוד התהליך.

נשאל את החניכים:

- איך היה לכם בתהליך היצירה?
- האם עבדתם עם חבר קבוצה שעוד לא עשיתם יחד פעילות?
- איך הייתה לכם העבודה המשותפת?
- מה למדתם בפעילות?

נסכם ונדגיש לחניכים כי היום העלנו שלב בתהליך שלנו ואנחנו גאות בהם על כך! גם התנסו בלימוד ראשון וגם עבדנו בחווה והקמנו טפטפות. לטפטפות יש תפקיד חשוב בחווה; החיבורים בין הצינורות מספקים מים לצמחים שגדלים וצמחים- אם למאכל, אם לשתייה ואם ליופי. כך גם החיבורים בינינו; חודש חיבורים בתנועה מזמן לנו מפגש אחד עם השני, נכיר לעומק את חברי הקבוצה שלנו, את החברים בחווה, גם החיות, גם מרכיבי הטבע השונים. מתוך ההיכרות וחיבורים בינינו נצא למעשה משותף שהוא היצירה המשותפת, עליה שמענו מגורדון, שנותנת לנו כוח מניע בחיים.

רשימת ציוד:

- משחק פתיחה: דלי מים עם סימון גג * 2, ספוג/חצי בקבוק עם חורים * 2
- חלק א': גליל נייר טואלט/גליל נייר מגבת (אפשר לחתוך אותו ל-2), טושים, מסקנטייפ רחב ושקוף
- חלק ב': פלקט עליו רשום הלימוד כך שכלל החניכים יוכלו לצפות בו

- חלק ג': כלי העבודה להקמת הטפטפות: צינורות, כלי ליצירת החורים, חוט ברזל, קטר, יתדות לעיגון הצינור בקרקע

נספח: מרווחי שתילה מומלצים-

- **10-20 ס"מ**: בצל ירוק, סלרי עלים ושורש, גזר, צנון, צנונית, כרישה, חסות, פטרוזיליה עלים ושורש, כוסברה, פאק צ'וי, שמיר, ארוגולה, רוקט, ראשד, גרגר נחלים, מיזונה, טאט סוי, שום
- **20-30 ס"מ**: מנגולד, אוסקה, סלק עלים, תרד, בזיל, תות שדה, בטטה, תפוח אדמה, שומר, קולרבי, לפת, סלק, אפונה, תירס, פול, שעועית
- **30-40 ס"מ**: כרוב, כרובית, ברוקולי, כרוב ניצנים, ארטישוק, קייל, במיה, מלפפון, פקוס, אספרגוס, סויה, ליפה, לוביה, פלפל חריף
- **40-50 ס"מ**: קישוא, חציל, פלפל מתוק, עגבנייה, חמנייה
- **100-200 ס"מ**: מלון, אבטיח, דלעת, דלורית

נספח: הדגמה לחלקי התכנון והציוד

